

گروه: الف				بسمه تعالی		مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	
				امتحانات پایان سال – خرداد ۱۳۹۴		معاونت آموزش و امور حوزه‌ها	
پایه :		۴		قرآن ۴		اداره ارزشیابی و امتحانات	
تاریخ :		۹۴/۰۳/۱۹	ساعت :	۱۰:۳۰			
نام کتاب: گزیده تفسیر نمونه، سوره‌های مریم، طه، انبیاء، مؤمنون، لقمان							
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)							

تستی

۱. در سوره مبارکه مریم، وصف «صَادِقَ الْوَعْدِ» برای کدام یک از پیامبران به کار رفته است؟ د ۹۰
 ا. پیامبر اکرم ﷺ ب. حضرت موسی ﷺ ج. حضرت ادریس ﷺ د. حضرت اسماعیل ﷺ
۲. در آیه شریفه «وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ» (مؤمنون/ ۵۰) معنا و مقصود از «مَعِين» چیست؟ د ۲۵۶
 ا. محلّ خوش آب و هوا ب. محل مرتفع و بلند ج. محلّ از پیش مشخص شده د. محلّ امن و پر برکت
۳. آیه شریفه «لَوْ كَانَ فِيهَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا ...» (انبیاء/ ۲۲) اشاره به کدام برهان فلسفی دارد؟ ب ۱۶۰
 ا. استحاله شریک الباری ب. تمانع ج. مشارکت د. نفی عبث در خلقت
۴. «... وَلَا يَعْزُبُ عَنْكُمْ بِاللَّهِ الْعَزَّوُ» (لقمان: ۳۳) خداوند انسان را از چه صفتی نهی می‌کند؟ ب ۵۷۸
 ا. تکبر و غرور ب. رجاء بی مورد ج. فریبکاری د. حبّ دنیا

تشریحی

- * «وَلِيَّ خِفْتُ الْمَالِي مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا * يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا»
 ۱. ا. با توجه به آیه، ارث شامل چه چیزهایی می‌شود؟ ب. عامل نگرانی حضرت زکریا ﷺ چه بود؟ ۷۴
 ا. «ارث» در اینجا مفهوم وسیعی دارد که هم ارث اموال را شامل می‌شود و هم ارث مقامات معنوی را.
 ب. چرا که اگر افراد فاسدی صاحب اختیار اموال فراوان او می‌شدند به راستی نگران کننده بود، و نیز اگر رهبری معنوی مردم به دست افراد ناصالح می‌افتاد آن نیز بسیار مایه نگرانی بود. بنابر این خوف زکریا در هر دو صورت قابل توجیه است.

* «وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا * ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثًا»

۲. با توجه به آیه، آتش جهنم برای متقین چگونه خواهد بود؟ ۹۶
 همه انسان‌ها بدون استثناء، نیک و بد، وارد جهنم می‌شوند، منتها دوزخ بر نیکان سرد و سالم خواهد بود همان‌گونه که آتش نمرود بر ابراهیم سرد بود، چرا که آتش با آنها سنجیت ندارد، گویی از آنان دور می‌شود و فرار می‌کند، و هر جا آنها قرار می‌گیرند خاموش می‌گردد، ولی دوزخیان که تناسب با آتش دوزخ دارند همچون ماده قابل اشتعالی که به آتش برسد فوراً شعله‌ور می‌شوند.

۳. مقصود از «أَسْمَاءُ الْحُسْنَى» در آیه «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ٱلْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى» چیست؟ توضیح دهید. ۱۰۸

«اسماء الحسنی» به معنی نام‌های نیک است و بدیهی است که همه نام‌های پروردگار نیک است ولی از آنجا که در میان اسماء و صفات خدا بعضی دارای اهمیت بیشتری است، به عنوان «اسماء حسنی» نامیده شده است.

* «كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ...»

۴. طغیان در نعمت‌ها چگونه تصور می‌شود؟ ۱۳۱

طغیان در نعمت‌ها آن است که انسان به جای این که از آنها در راه اطاعت خدا و طریق سعادت خویش استفاده کند، آنها را وسیله‌ای برای گناه، ناسپاسی و کفران و گردنکشی و اسرافکاری قرار دهد. (همان‌گونه که بنی اسرائیل چنین کردند).

* ﴿... وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ﴾

۵. ا. معنی «غوی» چیست؟ ب. وجه استفاده از آن در این آیه چیست؟ ۱۴۵

ا. غوی از ماده غی گرفته شده است که به معنای انجام کاری جاهلانه است که از اعتقاد نادرستی سرچشمه می‌گیرد.
ب. چون آدم به خاطر گمانی که از گفته شیطان برایش پیدا شد از شجره ممنوع خورد از آن تعبیر به غوی شده است.

۶. تعبیر آیه «خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ...» چه نوع تعبیری است؟ توضیح دهید. ۱۶۷

در حقیقت تعبیر «خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ» یک نوع تأکید است؛ یعنی آن چنان انسان عجول است که گویی از «عجله» آفریده شده، و تار و پود وجودش از آن تشکیل یافته! (و به راستی بسیاری از مردم عادی چنینند هم در خیر عجولند و هم در شر).

۷. بر اساس آیه «... فَتَادَىٰ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ» سه نکته‌ای که حضرت یونس بدانها توجه کرد و در اثر آن نجات یافت، چه بود؟ ۱۸۶

۱. توجه به حقیقت توحید و اینکه معبودی جز الله نیست ۲. منزّه شمردن خدا از هر نوع عیب و نقص و ظلم ۳. اعتراف به گناه و تقصیر خویش.

۸. «خَاشِعُونَ» در آیه «الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ» به چه معنایی است و اشاره به چه حقیقتی در نماز مؤمنان دارد؟ ۲۴۱

پاسخ: خاشعون از ماده خشوع به معنی حالت تواضع و ادب جسمی و روحی است که در برابر شخص بزرگ یا حقیقت مهمی در انسان پدید می‌آید. اشاره به اینکه نماز آنها الفاظ و حرکاتی بی‌روح و فاقد معنی نیست، بلکه به هنگام نماز آن‌چنان حالت توجه به پروردگار و حضور قلب در آنها پیدا می‌شود که از غیر او جدا می‌گردند و به او می‌پیوندند.

۹. دلیل وصف «کتاب» به «حکیم» در آیه «تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ» چیست؟ دو احتمال در این مورد را ذکر نمائید. ۵۵۹

یا به خاطر استحکام محتوای آن است، چرا که هرگز باطل به آن راه نمی‌یابد، و هرگونه خرافه را از خود دور می‌سازد. و یا به معنی آن است که این قرآن همچون دانشمند حکیمی است که در عین خاموشی با هزار زبان سخن می‌گوید، تعلیم می‌دهد، اندرز می‌گوید، تشویق می‌کند، انذار می‌نماید، داستان‌های عبرت‌انگیز بیان می‌کند.